ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303» (далі – проєкт постанови) розроблено з метою захисту здоров'я населення від шкоди, що спричиняється курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання, шляхом відновлення проведення планових заходів державного нагляду (контролю) та усунення адміністративних перешкод для здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт постанови розроблено на виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра енергетики України від 28.10.2026 № 30700/7/1-26, від 13.11.2026 № 30700/9/1-26, доручення Прем'єр-міністра України від 08.10.2026 № 37898/1/1-26 до листа народного депутата України Булах Л.В. від 06.10.2026 № 86д9/7-2026/236414 щодо виконання рекомендацій Резолюції «КРУГЛОГО СТОЛУ» на тему: «Нікотинова залежність серед дітей та молоді: загроза здоров'ю нації та демографічному відновленню України», який відбувся 29 вересня 2026 року.

В умовах демографічних викликів, спричинених, зокрема, наслідками війни, зменшення поширеності вживання тютюнових та нікотинових виробів є важливою передумовою збереження людського капіталу, демографічного відновлення держави та сталого економічного розвитку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» (далі – Постанова № 305), припинено на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та фізичних осіб.

Одночасно, відповідно до пункту 2 Постанови № 305 протягом періоду воєнного стану дозволено проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) юридичних та фізичних осіб, фізичних осіб - підприємців відповідним органам державного нагляду (контролю) з підстав, зокрема визначених абзацами п'ятим та восьмим частини першої статті 6 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", за наявності загрози, що має негативний вплив на життя та здоров'я людини, навколишнє природне середовище, забезпечення безпеки держави, за рішеннями центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

Держпродспоживслужбою протягом 9 місяців 2026 року на підставі звернень громадян проведено 114 позапланових перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Порушення встановлені у 79 суб'єктів господарювання (69,0 % перевіреної кількості), що свідчить про високий рівень недотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства.

До 66 суб'єктів господарювання, що порушили вимоги Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення», застосовано фінансові санкції на суму 1,3 млн грн, з яких у добровільному порядку сплачено 616,0 тис. грн. Стягнуто у примусовому порядку – 61,0 тис. грн. Протягом 9 місяців 2026 року головними управліннями Держпродспоживслужби в областях та м. Києві розглянуто 179 звернень громадян щодо виконання суб'єктами господарювання вимог про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Міністерством охорони здоров'я України у 2026 році (станом на 20.10.2026) прийнято 273 рішення про погодження проведення позапланових заходів щодо додержання суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення на підставі звернень фізичних осіб.

Слід зазначити, що значна кількість запитів, що надходить від Держпродспоживслужби створює додаткове адміністративне навантаження на апарат МОЗ, зокрема через покладання виконання не властивих функцій.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом постанови передбачено внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» спрямовані на відновлення планових та здійснення позапланових заходів державного контролю за додержанням законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення за рішенням Держпрожспоживслужби.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»;

постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкта постанови не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України та/або місцевих бюджетів.

Фінансово-економічні розрахунки додаються.

5[1]. Регуляторний вплив

З урахуванням вимог статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» проєкт постанови містить норми регуляторного характеру.

Водночас, відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» дія цього Закону не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям актів, прийнятих з питань запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт постанови потребує проведення консультацій з громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики".

Проєкт постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проєкт постанови потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки та довкілля України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державною регуляторною службою України.

Проєкт постанови потребує проведення правової експертизи в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті постанови відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проєкт постанови потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проєкт постанови потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту постанови сприятиме підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері протидії курінню тютюнових виробів чи іншому способу їх вживання, підвищенню рівня дотримання законодавства у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення та високого рівня захисту здоров'я населення.

Реалізація проєкта постанови не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	**Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону**	**Пояснення очікуваного впливу**
Держава	Позитивний	Забезпечення належного здійснення державного нагляду (контролю) та підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення.
Громадяни	Позитивний	Посилення захисту здоров'я населення від негативних наслідків вживання тютюнових виробів та впливу тютюнового диму.
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Забезпечення рівних умов провадження господарської діяльності.

Міністр охорони здоров'я України **Віктор ЛЯШКО**

«___» _____ 2026 року